

вового насліддя царської і буржуазно-демократическої Росії, а також его собствение законодательные инициативы; охарактеризована деятельность института мировых судов, их съездов, окружной и апелляционной юстиции в регионе, а также штатов; выяснено, что в силу государственно созидательных процессов Украинской революции и военных действий первой большевистско-украинской войны, определяющее место в судебном процессе занимали административное, криминальное и военное судопроизводство; доказано, что национальная судебная система была основана и активно развивалась.

Ключевые слова: мировые судьи, съезды мировых судей, окружные суды, уезд, Волынь, Украинский Центральный совет.

Gutsaliuk Iryna. Court and Legal Proceedings on the Territory of Volyn of the Period of the Ukrainian Central Rada (March 1917 – April 1918). The assessment of the court system on the territory of Volyn of the period of the Ukrainian Central Rada has been given in the article, first of all, it's structure, legal and regulatory basis have been defined. Some particular legal borrowings of the local government from the legal heritage of the tzar's and bourgeois-democratic Russia as well as its own legal initiatives have been shown. The activities of the institution of magistrates and their conventions, district and appeal justice in the region as well as their staff have been characterized. It has been found out that because of the Ukrainian revolution state-creative processes and the first bolshevik – Ukrainian warfare, the administrative, criminal and military legal proceedings took the determinant place. It has been proved that the national court system was initiated and developed actively.

Key words: magistrates, magistrate conventions, district courts, povit, Volyn, the Ukrainian Central Rada.

Стаття надійшла до редколегії
19.05.2014 р.

УДК 94(477.48)«1918–1921»

Олександр Дем'янюк

Польські претензії на волинські землі в добу Української революції

У статті проаналізовано перебіг подій, які відбувалися території західних повітів Волинської губернії впродовж Української революції. Вони стосуються претензій польських політиків на волинські землі, поступової військово-політичної експансії та поширення польської влади.

Ключові слова: Українська революція, Волинська губернія, Волинь, Польська держава, військово-політичні події.

Постановка наукової проблеми та її значення. Проблема територіальної цілісності українських земель у добу Української революції 1917–1921 рр. стояла надзвичайно гостро. Після розпаду Російської імперії більшість сусідніх держав безпосередньо чи опосередковано заявила про свої претензії на прикордонні українські землі. Не стояли осторонь і польські політики. Ще від часу поділів Польщі у XVIII ст. в середовищі місцевого радикального політикуму була присутня думка про відродження Польської держави в колишніх межах.

Однією з територій, на яку передовсім звернули свою увагу поляки, стали західноволинські землі. Тому в добу українських національно-визвольних змагань саме тут розгорнулася найбільша боротьба за їхню державну належність, і, у зв'язку з відсутністю належного військово-політичного супротиву, на цих територіях нав'язувалася польська державна модель. На тлі цього соціально-економічне й суспільно-політичне становище жителів Волинського краю ставало вкрай важким.

Аналіз досліджень цієї проблеми. За роки новітньої державної незалежності вітчизняні дослідники опублікували низку робіт, у яких автори більшою чи меншою мірою торкнулися проблеми польської експансії на західноволинських землях. Утім більшість опрацьованих автором статті робіт відзначається формулюванням оцінок доби українських національно-визвольних змагань 1917–1921 рр. у загальнодержавному контексті, без зосередження уваги на проблемі, винесеній у назву цієї статті. Окремі аспекти українсько-польського протистояння в боротьбі за терени Західної Волині розкрито в роботах О. Соловйова [14], М. Киричука [6], Я. Царука [15], Л. Осауленка [9].

Мета й завдання статті. Зважаючи на стан розроблення означеної вище наукової проблеми, у статті здійснено спробу проаналізувати діяльність польських військово-політичних кіл у їхньому прагненні долучити до Польської держави волинські терени, поширити тут власну адміністративну систему.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Насамперед укажемо на те, що від початку Першої світової війни західноволинські землі потрапили в поле зору країн Троїстого союзу, насамперед Австро-Угорщини як майбутня сфера розширення їхніх інтересів [13, с. 2]. Мало того, Австро-Угорщина маневрувала між українськими й польськими політичними силами задля того, щоб, не посилюючи жодну з них, отримати найширшу підтримку своїх планів на східноєвропейському просторі.

Так, коли на території Західної Волині розпочали свою діяльність представники Легіону УСС, то польські лобісти в австрійському уряді сприяли призначенню на вищі посади в тамтешніх органах місцевого врядування поляків. Винятком може слугувати хіба що м. Володимир-Волинський, де посади посади став Г. Мартинець, а згодом головою міської управи ще один українець – Л. Мишуга [14, с. 96]. Натомість луцького бургомістра Т. Тележинського й окружного коменданта полковника К. Урбанського четар УСС М. Гаврилко небезпідставно вважав найбільшою перепоною українському рухові в краї [18, арк. 31].

Незважаючи на юридичне закріплення за Українською державою волинських територій, яке відбулося через підписання Брестського мирного договору наприкінці січня 1918 р., Західна Волинь перебувала під пильною увагою польських політиків. Якщо на момент Брестських перемовин для них домінуючою проблемою був статус Холмщини (за австро-угорської підтримки), то надалі саме претензії на волинські землі були першочерговими.

Водночас зазначимо, що тодішня внутрішньополітична ситуація в Українській і Польській державах відзначалася запеклою міжпартійною боротьбою. Зокрема, польські ендеки, сподіваючися на відновлення могутності Речі Посполитої в межах існування держави до її поділів у XVIII ст., бачили волинські й галицькі території у своєму складі. Представники соціалістичних кіл Польщі висловлювали ідею створення федерації разом із Білоруссю, Литвою і, за певних умов, з Україною. Прибічники консервативних сил виступали за надання Лігою Націй мандату Польщі на створення під її контролем Української держави задля забезпечення збереження політиками свого майна, розвитку культури та набуття союзника в боротьбі з більшовицькою Росією [12, с. 74–75].

Ситуація навколо західноволинських земель ускладнилася в добу Гетьманату П. Скоропадського. Не маючи власних збройних сил, Українська держава мусила сподіватися на військову допомогу німецького й австрійського військ. Ті, своєю чергою, не поспішали виконувати умови Брестського договору щодо забезпечення українського врядування на територіях Західної Волині й Холмщини. По суті, українська влада тут трималася лише в північній частині регіону, окупованому німецьким військом.

Після обрання Л. Мишуги головою володимир-волинської міської управи основним її завданням стало забезпечення порядку в місті, безперебійна робота державних установ, збереження майна, установлення контролю над млинами, тартаками, електростанцією. Для підтримання правопорядку у Володимирі-Волинському створено міську міліцію в складі 300 осіб. Паралельно в місті почали діяти польський «Комітет обивательський» і польська кінна міліція. Зброєю, обмундируванням і продовольством її забезпечувала польська солдатська рада. Невдовзі українська солдатська рада, хоча й ненадовго, зуміла переконати поляків, що Волинь це територія Української держави [7, с. 28], що підтверджено воюючими в Першій світовій війні сторонами під час проведення Брестських переговорів.

Утім невдовзі поляки таки розпочали формувати військові загони й готувати їх до нападу на територію Волині, чим значно погіршили умови праці тамтешніх українських органів влади. 27 липня 1918 р. міністерство закордонних справ Гетьманату повідомляло волинського губернського старосту Д. Андро, що «в м. Ковель, в м. Володимир-Волинський урядовців – представників від адміністрації і земства висилати поки що не можна» [2, арк. 34].

Населення прикордонних волинських міст і містечок щоденно очікувало польської інтервенції. Так, міністр закордонних справ Української держави Д. Дорошенко, який тоді перебував у Ковелі, зазначав, що «ковельські земляки дуже побоювалися ворожих виступів з боку поляків, котрі все

ближче присували свої озброєні відділи, а німці вже зовсім не цікавились місцевими справами, дбаючи тільки про одне: як би швидше вивезти всіх своїх з України і з дальших земель додому» [5, с. 389].

Волинський губернський староста Д. Андро 18 листопада 1918 р. повідомляв, що переїзд до Володимира-Волинського довоєнних установ викликає труднощі, пов'язані з відсутністю залізничного сполучення через Луцьк, саботажу місцевих залізничників польського походження, хоча ще в серпні стало відомо про включення до складу Волинської губернії Ковельського й Володимир-Волинського повітів [2, арк. 49, 64].

Відтак 20 листопада 1918 р. поляки з Грубешова перейшли р. Буг і зайняли Устилуг і Володимир-Волинський. Вони розігнали українську владу, роззброїли міліцію, захопили залізничний вокзал та склади. Упродовж листопада польське військо повністю окупувало сусідню з Волиню Холмщину й частину Західної Волині, зокрема окремі волості Луцького, Володимир-Волинського, Ковельського повітів. У м. Любомлі «заснована польська комендатура, причому легіонерами там є покликані під знамена гімназисти. Останні жорстоко поводяться з місцевим населенням, ввели жорсткий режим, було проведено навіть декілька розстрілів» [17, арк. 450].

Наприкінці 1918 р. межі обох держав-сусідів визначалися лінією фронту Ковель – Володимир-Волинський – Порицьк – Сокаль [6, с. 2] і міграцією місцевого населення по обидва його боки. У захоплених населених пунктах почали встановлювати владу польської адміністрації, закривали українські установи, переслідували прояви українськості.

Водночас із різною інтенсивністю проходили українсько-польські переговори. Спочатку для узгодження позицій сторін до Варшави було скеровано дипломатичну місію на чолі з професором В. Прокоповичем. 12 грудня 1918 р. вже до Києва прибула польська військова місія для переговорів про долю частин польського війська, які перебували на території УНР. Однак ні тоді, ні в найближчі місяці сторонам не вдалося укласти чіткого плану співпраці.

На початку 1919 р. в Торчині на військовій нараді Ямпільського й Кременецького полків, вирішено звільнити від поляків м. Володимир-Волинський. Не чекаючи на вказівки зі штабу української армії, уранці 7 січня місто, у якому перебували піхотний полк і польський загін під командою капітана Яворського, було зайняте Володимир-Волинським куренем курінного Туці [15, с. 21]. Проте вже через три дні капітан Яворський, отримавши підмогу з Польщі, відвоював в українців Володимир-Волинський.

Керівництво Директорії УНР, незважаючи на складну військово-політичну ситуацію в регіоні, намагалося поширити дії української адміністрації на західні території держави. Так, 5 січня 1919 р. наказом Головної команди передбачалося «сформувати для повітів Холмського (з Влодавським), Замостського (з частинами Томашівського і Грубешівського), Більського, Володимир-Волинського, Ковельського, Брестського, Кобринського управління повітових військових начальників» [16, арк. 60]. Тоді ж у Володимир-Волинський ним було призначено полковника Тюменева [16, арк. 61].

Для звільнення від поляків території Західної Волині 21 січня 1919 р. сюди перекинута Володимир-Волинська й Ковельська групи [22, с. 207]. Визволивши Володимир-Волинський і Турійськ, українське військо розвинуло наступ на Грубешів – Замостя – Холм. У цій складній ситуації опосередковано полякам допомогли більшовицькі війська під командуванням О. Ленговського та І. Локатоша, які завдали удару в районі Сарн і Ковеля. Змушені вести бойові дії на два фронти, війська отамана В. Оскілка врешті відступили до Каменя-Каширського [23, с. 167].

Навесні 1919 р. поляки розпочали бойові дії на Західному фронті. 3–5 березня вони атакували Холмську групу отамана О. Осецького. У другій половині березня поляки ненадовго припинили активні бойові дії на волинському терені, що дало змогу українському війську звільнити кілька населених пунктів Волині від більшовиків.

Однак уже наприкінці березня бойові дії на польсько-українському фронті відновилися. 26 березня 1919 р. польське військо розбило Ковельську групу армії УНР у складі Пінського, Ковельського, Коростишівського полків і Кальницького куреня, перейшло р. Стохід, захопило Переспу й продовжило наступ на Колки та Торчин [11, с. 110]. Сіра дивізія, яке перебувала в межах Луцького повіту, зуміла стабілізувати фронт і відкинути поляків за р. Стохід. У результаті цього наступу польські війська зайняли Ковель та Володимир-Волинський.

На початку квітня 1919 р. на українсько-польській лінії створено штаб Холмського фронту на чолі з отаманом О. Осецьким. У його підпорядкування передані Ковельська й Володимир-Волинська

групи армії УНР. Він переформував Сіру дивізію в корпус. 11 квітня 1919 р. Головний отаман провів у Здолбунові військову нараду командирів фронтових груп Дієвої Армії УНР й Начальної команди УГА задля аналізу військової ситуації та підготовки спільного плану бойових дій. Проте, незважаючи на тривалі дискусії, виробити спільний план дій так і не вдалося.

Уже 14 квітня, незважаючи на окупацію польським військом значної частини Західної Волині, 1-й і 4-й Сірі полки було передислоковано в район Кременця для ліквідації наступу більшовиків. На початку травня до складу Холмської групи військ увійшов особовий склад Житомирської військово-юнацької школи. Під тиском більшовицької армії наддніпрянська армія УНР згуртувалася на межі колишнього австрійсько-російського кордону на території Західної Волині: Холмська група в районі Луцька, Північна група біля Сарн, Запорізька група під Кременцем, Січові стрільці в районі Рівного.

На початку травня 1919 р. поляки розпочали наступ по всьому фронту. Потужним видався удар поляків у напрямку Чорторийськ – Луцьк – Броди. 14 травня кіннота генерала Ю. Галлера, вирушивши з Маневич, захопила Колки й розвинула свій наступ далі на південь Волині. 1-ша дивізія корпусу генерала Д. Одри розпочала наступ із Володимира-Волинського в бік Порицька, Іванич, Заболотців уздовж залізничних шляхів на Луцьк і Львів. Їй протистояла 2-га Сіра дивізія, яка під натиском ворога змушена була залишити Порицьк і відійти на лінію Милятин – Самоволя. Генерал Паврозницький, захопивши Ратне, Любешів, Камінь-Каширський, Колки, Чорторийськ, підступив до Маневич [9, с. 212].

16 травня поляки розпочали наступ по всьому фронту. Було захоплено Переспу, Рожище, Торчин, узято в оточення Луцьк [6, с. 2]. Цього ж дня командувач Холмського фронту змушений був віддати наказ про капітуляцію Луцького гарнізону й частини генерала А. Карницького ввійшли до міста. Полякам дісталися склади з військовою амуніцією і майном, а Холмська група була ліквідована. За лінією українсько-польського фронту опинилися міста Ковель, Володимир-Волинський, Маневичі, Рожище.

У цій складній ситуації українська сторона намагалася уникнути ведення бойових дій на два фронти, польська – використати слушний момент для поступливості українців. Відтак 26 травня 1919 р. було підписано прелімінарний договір між Падеревським й уповноваженим представником українського міністерства закордонних справ Курдиновським про встановлення кордону між Польщею та Україною по лінії річок Збруч–Стир [10, с. 70].

7 червня 1919 р. на захоплених польськими військами волинських землях розпорядженням генерального комісара східних земель утворено управління повітів Волині. Тимчасово адміністрація новоствореного управління розташувалася в Ковелі [20]. Утворено Волинський адміністративний округ, до складу якого ввійшли Володимирський, Ковельський, Луцький, Дубенський, Рівненський, Кременецький, Острозький, Ізяславський, Звягельський повіти. У листопаді 1919 р. правління і начальник Волинського адміністративного округу були переведені до Луцька [21].

Ключові посади в органах державної влади відразу почали займати поляки, формувалися поліційні відділки, які повинні були впроваджувати польську державно-адміністративну систему в регіоні та забезпечувати права місцевого польського населення. Викладання польської мови, історії та географії Польщі вводили у всіх навчальних закладах як обов'язкові предмети [4, арк. 130]. Учителі, вихователі та культурно-освітні працівники, які не володіли польською мовою, підлягали звільненню.

Уже 16 червня 1919 р. комісар Луцького повіту Лада-Лобаржевський попередив місцеве населення про колективну відповідальність за нанесену шкоду державному майну згідно із законами військового часу. 2 вересня з'являється оповіщення, за яким «кожна цивільна особа затримана без перепустки, виданої інформаційним відділом Волинського фронту і підписаної начальником штабу Командування Волинського фронту, на військовому автомобілі на шляху до Ковля або Рівного, буде каратися грошовою карою в мірі 500 (п'ятсот) марок» [3, арк. 9].

17 січня 1920 р. керманіч Польської держави Ю. Пілсудський видав наказ про створення комісаріату земель Волині й Подільського фронту замість Волинської округи цивільного уряду східних земель із призначенням головним комісаром А. Мінкевича, начальником Волинського округу – С. Равіч-Смольського.

Весна 1920 р. стала визначальною для долі Волинського краю, його населення. Після низки переговорів української та польської дипломатії було підписано Варшавський договір (21 квітня 1920 р.), який закріпив значні територіальні втрати для України [24] в обмін на допомогу польського війська.

Після невдалої для союзників антибільшовицької кампанії землі Західної Волині так і залишилися під владою Польщі, а Українська держава поступово втратила національну державність. На західноволинських територіях у лютому 1921 р. утворено Волинське воєводство з адміністративним центром у Луцьку, до складу якого спочатку ввійшло дев'ять волинських повітів. Згодом, після адміністративно-територіальних змін – 11, а саме: Володимир-Волинський, Горохівський, Дубенський, Здолбунівський, Костопільський, Ковельський, Кременецький, Любомльський, Луцький, Рівненський, Сарненський. До складу зазначених повітів входило 125 гмін і 2743 сільські громади з населенням 1567 тис. осіб [1, с. 3].

Відразу після захоплення польськими військами території Західної України новопризначена місцева адміністрація почала насаджувати польські порядки, проводити політику асиміляції місцевого населення, колонізації і полонізації, здійснювати кардинальні зміни в освіті та культурі. Місцеві воєводи і старости отримали широкі повноваження у справах місцевої політики й національних меншин [19, с. 241].

На захист культурно-національних інтересів ставали українські громадські організації культурницького, просвітницького, господарського спрямування. Так, 1920 р. Луцька «Просвіта» домоглася від освітянських чиновників дозволу вчителям, які володіють українською мовою, проводити навчання в початкових і середніх школах.

Після підписання Ризького договору (18 березня 1921 р.) між радянською Росією та Польською Державою «волинська» частка в держави-сусіда сягнула 56 % території Волинської губернії. До П Речі Посполитої відійшло понад 120 тис. км² української етнічної території, із яких волинські землі склали 35 754 км² [8, с. 174]. Для означення територій Волинського й Поліського воєводств уведено термін «Східні креси» (Kresy Wschodni).

В органах місцевого самоврядування щодалі, то частіше використовували дискримінаційні заходи стосовно корінного волинського населення. Мовно-освітня політика уряду П Речі Посполитої, зокрема на Волині, призвела до того, що станом на 1 січня 1923 р. на території воєводства не було жодної державної україномовної середньої школи, крім двох українських приватних шкіл у Луцьку та Кременці.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. У добу Української революції територія Західної Волині постійно перебувала в епіцентрі українсько-польської боротьби. Неприятливі зовнішньополітичні фактори й відсутність сильного національного війська не дали остаточно закріпити Волинь за Українською державою, більше того, дали змогу польським політичним колам реалізувати свої територіальні претензії на Західну Волинь, підтвердивши це Варшавським, а згодом Ризьким договорами.

Джерела та література

1. Вітковський С. Волинь в цифрах / С. Вітковський, С. Лянді. – Луцьк : [б. в.], 1939. – 46 с.
2. Державний архів Житомирської області, ф. р-1644, оп. 1, спр. 25.
3. Державний архів Рівненської області (далі – Держархів Рівненської обл.), ф. 58, оп. 1, спр. 12.
4. Держархів Рівненської обл., ф. 215, оп. 2, спр. 84.
5. Дорошенко Д. Мої спомини про недавнє минуле (1914–1920 роки) / Д. Дорошенко. – К. : Темпора, 2007. – 632 с.
6. Киричук М. Маловідома війна на Волині / М. Киричук // Краєвид. – 2001. – Листопад–груд. – С. 2–3.
7. Мишуга Л. 1918 рік у Володимирі / Л. Мишуга // Літопис Волині. – 1953. – Чис. 1. – С. 23–39.
8. Оксенюк Р. Н. Нариси історії Волині. Соціально-економічний, революційний та національно-визвольний рух трудящих (1861–1939) / Р. Н. Оксенюк. – Львів : Вид-во Львів. у-ту, 1970. – 276 с.
9. Осауленко Л. Гетьман України Павло Скоропадський : у 2-х кн. Кн. II / Л. М. Осауленко, В. Д. Засєкін. – Луцьк : Волин. кн., 2007. – 704 с.
10. Панейко В. Зєдинєні держави Східної Європи. Галичина й Україна супроти Польщі й Росії / В. Панейко. – Відєнь : [б. в.], 1922. – 82 с.
11. Прохода В. Записки до історії Сірих (сірожупанників) / В. Прохода // За Державність. – 1935. – Зб. 1 (2-ге вид.). – С. 75–128.
12. Прушинський М. Драма Пїлсудського. Війна 1920 / М. Прушинський. – К. : Лібра, 1997. – 372 с.
13. Реєнт О. Перша світова війна й Україна ХХ ст. і українське суспільство / О. Реєнт // Історія України. – 2005. – № 41. – С. 2–3.
14. Соловійов О. Володимирський повіт у роки I Світової війни (1914–1918 рр.) / О. Соловійов // Зб. навч.-метод. матеріалів і наук. ст. іст. ф-ту ВДУ ім. Лєси Українки. – 1998. – Вип. 3. – С. 95–100.

15. Царук Я. В. Володимир-Волинський у боротьбі за незалежність / Я. В. Царук. – Луцьк : ВАТ «Волин. обл. друк.», 2010. – 328 с.
16. Центральний державний архів вищих органів влади і управління України, ф. 1075, оп. 1, спр. 12.
17. Центральний державний архів громадських об'єднань України, ф. 5, оп. 1, спр. 89.
18. Центральний державний історичний архів України, м. Львів, ф. 395, оп. 1, спр. 4.
19. Dybkowska A. Polskie dzieje od czasów najdawniejszych do współczesności / A. Dybkowska, J. Żaryn, M. Żaryn ; pod red. A. Sucheni-Grabowskiej i E. Króla. – Warszawa : Wyd-wo nauk. PWN, 1994. – 378 s.
20. Dziennik Urzędowy Zarządu Cywilnego Ziem Wołyń. – 1919. – № 5.
21. Dziennik Urzędowy Zarządu Cywilnego Ziem Wołyń. – 1919. – № 35.
22. La guerre polono-soviétique de 1919–1920. – Paris : In-t d'Etudes Slaves, 1975. – 454 p.
23. Łukomski G. Wojna polsko-ukraińska 1918–1919 / G. Łukomski, Cz. Partacz, B. Polak. – Koszalin ; Warszawa, 1994. – 386 s.
24. Traktat ryski [Elektronowy zasób]. – Reżim dostępu : http://www.konflikty.pl/artykul-tekstyzrodlowe-509-1,Pozna_nowozytnosc,Traktat_ryski.html

Демьянюк Александр. Польские притязания на волыньские земли в период Украинской революции. Проблема территориальной целостности украинских земель в период Украинской революции 1917–1921 гг. стояла необычайно остро. После развала Российской империи большинство государств-соседей прямо или косвенно претендовали на приграничные украинские территории. На Западную Волынь претендовали польские политики. Они вынашивали идею возрождения Польского государства в границах XVIII в. В статье анализируются события, имевшее место на территории западных уездов Волынской губернии по время Украинской революции. Они касаются притязаний польских политиков на волыньские земли, поэтапной военно-политической экспансии и расширения здесь польской власти. Анализируются причины, приведшие к заинтересованности Волыньским краем политических кругов Польши, и причины, ускорившие процесс присоединения волыньских территорий к Второй Речи Посполитой.

Ключевые слова: Украинская революция, Волыньская губерния, Волынь, Польское государство, военно-политические события.

Demianiuk Oleksandr. Polish Claims on Volyn's Lands in Time of Ukrainian Revolution. The problem of territorial integrity of Ukrainian lands in time of Ukrainian revolution 1917–1921 stood extraordinarily sharply. After disintegration of the Russian empire most of nearby states straight or mediated declared about the claims on Ukrainian's frontier lands. The Polish politicians, who matured the idea of revival of the mighty Polish state within the limits of XVIII century, pretended to own the territory of Western Volyn. The course of events which took place at the territory of western districts of the Volyn's region during the Ukrainian revolution is given and analysed in the article. They (events) touch claims of the Polish politicians on Volyn's lands, gradual military-political expansion and distribution of Polish power here. Reasons that made the personal interest of the political circles of Poland about the Volyn's county bigger and reasons that accelerated the process of joining of Volyn territories in the complement of Second Rzeczpospolita are analysed.

Key words: Ukrainian revolution, Volyn's region, Volyn, Polish state, military-political events.

Стаття надійшла до редколегії
29.05.2014 р.

УДК 930.9(477.82): 943.8.081

Юрій Крамар

Діяльність українського культурно-освітнього товариства «Просвіта» на території Поліського воєводства в 1920–1930-ті рр.

У статті висвітлено культурно-освітню діяльність Товариства «Просвіта» на території Поліського воєводства в 1920–1930-х рр. Відзначено, що «Просвіта» стала одним із головних осередків українського національно-культурного руху на Берестейщині в міжвоєнний період. Розкрито характер відносин польської адміністрації та місцевої української громади.

Ключові слова: Поліське воєводство, Товариство «Просвіта», шкільна освіта, національний рух, польська адміністрація.

© Крамар Ю., 2014